

UNITÁRIUS ÉRTESITŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, V., Koháry-utca 4.
 Telefon Aut. 174—24.
 A budapesti unitárius egyházközség
 hivatalos lapja.

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára
egy évre 4 pengő
 Az előfizetési díjak a lelkesi hivatal
 címére küldendők.

Főszerkesztő **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő **JANCSI LÁSZLÓ**

Tanubizonyságot

teszünk arról, hogy azok a jó unitárius atyánkfiai, akik hivatalokban, vállalatoknál jelentősebb állást foglalnak el, mindenkor megkülönböztetett jóindulattal fogják pártját mindkét nembeli ifjuságunknak, ha hozzájuk fordulnak. Ámde mai napság az ifjak elhelyezkedése ezer akadályba ütközik. Ezt mi is jól látjuk. Mégis külön felhívjuk azoknak az atyánkfiaink szives figyelmét, akiknek módjukban áll egy-egy állást kereső, fiatal hívünk támogatására — serdülő s kenyérkereső pályára szorult leányaink sorsára. A nők helyzete érthető okokból a fiúk helyzeténél is nehezebb és siralmasabb. A fenyegető veszély is, amely lépten-nyomon rájuk leselkedik, sokkal nagyobb, mint a fiúknál.

Nagyon jól tudjuk azt is, hogy a kenyérharcban mind gyakrabban hangzik föl a követelés — előbb a férfiak, azután a nők! Mert bizony az élet nem udvariaskodik. Ahol kenyérről esik szó, az erősebb nem nézegeti az illemszabályokat, hanem, aki bírja, marja.

Mégis szót kell emelnünk leányaink érdekében és kérnünk tehetősebb atyánkfiait — gondoljanak adandó alkalommal kenyérkereset után törekvő leányainkra. Dr. Enyedy Róbertné dr. Pünkösti Mária, a Percelné Kozma Flóra Unitárius Leányegyesület lelkes elnöknője készséggel ad felvilágosítást azoknak, akiknek módjuk nyílnék egy-egy leánynak elhelyezésére. 15-20 leányunk várja a segítséget, a jóindulatot.

Hallgassák meg kérő szavukat.

A számok beszélnek.

Több ízben hallottunk olyan megjegyzést egyesektől, hogy a budapesti egyházközség nem fordít erejéhez mérten megfelelő összeget jótékony célokra. Az 1929. évi számadás elkészültével most módunkban áll közreadnunk azokat az adatokat, amelyek a jótékony célra fordított összegeket mutatják.

Az egyházközség 1929. évi bevétele egyházi adóból: 6200 P. Perselypénzből: 667 P. Együtt: 6867 P. Ebből az összegből az egyházközség adott:

1. Az Unitárius Nőszövetségnek	600 P
2. Isk. növ. balatoni nyaraltatására	800 P
3. Egyet. hallgatóknak Prot Mensához	500 P
4. Egyetemi hallgatóknak Karácsonykor	132 P
5. Középiskolai tanulók segélyezésére	1000 P
6. Szegény tanulók tankönyveire	180 P
7. Szegényeknek kisebb segélyek	421 P
Összesen	3633 P

1929-ben tehát az egyházközség a hivektől befolyó jövedelmének több mint felét fordította jótékony célra. Ha még ide számítjuk azt az 550 pengőt amibe a cserkész-otthon kerül, az összeg 4180 pengőre emelkedik.

Az 1930. évben a 4183 pengőhöz fog jönni még a János Zsigmond cserkészcsapatnak már megszavazott 200 pengő és az oklevelet szerzett egyetemi hallgató külföldi ösztöndíja 1000 P. Így az összeg eddig 5383 pengő. Mindezekhez kell még adni a Percelné Kozma Flóra Leányegyesületnek kiadandó 200 pengőt, amellyel a végösszeg 5583 pengő lesz. A 6867 pengő bevételből az 5483 pengő kiadást levonva, marad az egyházközségnek: **1284** pengője.

(b)

A Magyar Vallásról.

A Nagy Magyar Alföldön, különösen Debrecen környékén magyar vallásnak mondják a református vallást, mert itt leg-

több magyar lakik s ez a vallás ott van elterjedve a legerősebben. A *magyar vallás* elnevezésre azonban az unitárius vallás méltó teljes mértékben.

Az okszerű alapon álló vallások közül csak az unitárius vallás született Magyarországon, csak ennek a vallásnak volt magyar ember az alapítója és csak ennek az unitárius vallásnak voltak magyar emberek az első hívői.

Brassai Sámuel az unitárius vallást a jövő vallásának nevezte. A magyarságnak nem fog ártani, ha valaki azt fogja most mondani, hogy a *magyar vallás* a jövőnek a vallása.

Irom pedig én ezt a cikkecskét abból a gondolatból, hogy sem minket unitáriusokat nem izgat eléggé az az állapot, hogy büszkék lehetünk vallásunknak a magyar voltára, sem egyáltalában a magyarságot nem izgatják eléggé azok az állapotok, amelyekre igazán büszkék lehetnének a magyarok.

Példának okáért; újabb időben gyakran láthatjuk írásokban ezt a beszédet: „Királyi nemzet vagyunk”... Én szegény fejemmel sokáig azt hittem, hogy igazi értelemben használják ezt a *királyit*, — hogy t. i. királyi vérből származánk, mert a nép monda így tanítja s bizonyosság az ellenkezőre sincs. Édes testvér evvel az, hogy költői és dalos nemzet vagyunk. A szép monda szerint a király kisasszonyok az erdő szélén „majálist” rendezve olyan szépen énekeltek, hogy a hang megállította és odacsábította Hunor és Magyar vitézeket is. A házassági kirándulásból született a *királyi* és *dalos* magyar nemzet. Miért ne kellene nekünk ápolnunk ezt a mondát? S miért ne lehetnének rátartóak az öröklött két szép tulajdonságra? Lám, az oláhnak nincs, tehát kölcsön veszi a mondát is s szoborban állítja ki a szoptató farkast Kolozsvár piacán.

De ha nem elég a monda, van nekünk történelmünk is. Hunyadi János 1456 nyarán annyira visszaverte Belgrádban a törököt Magyarországról és egész Európáról, hogy III. Calixtus pápa nem tudta hová legyen örömeiben s az Istennek, a magyar katonának és Hunyadi Jánosnak a dicsőségére megkondította az összes harangokat. De nem csak július 21-én délben, a viadal idejére, hanem elrendelte, hogy keresztény világának összes templom harangjai naponta egyszer állandóan déli 12 órakor megkonduljanak a győzelemnek öröm-émlékére és örök-émlékére. A vallásos katolikus a déli harangszóra nemcsak megemelinti, de le is veszi a kalapját. Most így ellenségünk is, ha oláh, ha francia,

de ha vallásos, leveszi Isten előtt a kalapot s ugyanakkor Hunyadi és a magyar előtt is leveszi a kalapot.

Nem áll nekünk érdekünkben, hogy ezt a történelmet elszikkasszuk. Már pedig ki emlegeti? Ki tud erről? Minden milliomodik magyar.

A szerénységen kívül van a magyarban még valami tulajdonság, amelyik az önérzetet s a helyes büszkeséget nem engedi benne fölébredni: ez a rossz tulajdonság mint valami visszarántó Isten működik benne s amit én ázsiai tunyaságnak tudnék nevezni.

Az említett történelmi dolgok párhuzamosak az unitárius vallás magyarságával, a benne rejlő jelentőséggel, az önérzettel, a büszkeséggel, stb.

Talán nem helytelen és időtlen fölhívni erre a figyelmet, bármikor is, most is, hogy mikor látja a világ az angliai és amerikai angoloknak a magyar unitáriusokhoz való jótékonyágú hő szeretetüket: lássa azt is a világ, hogy nem hiába! Mert az angol unitáriusok a magyaroktól kaptak vallást maguk számára s vallásuknak Erdély lett az édesanyja. Nem a mai Erdély, hanem a magyar Erdély.

Zalaegerszeg.

Borbély György

Párbeszéd.

„Ugye apám, az ég,
A szép csillagfátyol —
Távol van mitőlünk?“
— Szédítően távol!

„S Isten, úgye azért
Lakik a magasban,
Hogy mindent jól lásson?“
— Azért lakik ottan.

„Odaszállni mért nincs
Az embernek szárnya?“
— Fiam, az imádság
Főlemel hozzája!

Endrődi Sándor

A romániai magyarnyelvű oktatásügy első tízéve.

Irta: Barabás Endre.

A fenti címmel most jelent meg Barabás Endre munkája az oláhországi kisebbségi iskolák állapotáról. A füzetben minket, unitáriusokat érdeklő adatokból közöljük az alábbiakat.

A kolozsvári egyetemen 1918/19-ben még 110 unitárius hallgató volt, de már az 1919/20-i tanévben csak 3, 1921/22-ben 8, 1922/23-ban 15, 1923/24-ben 11, 1924/25-ben 9, 1925/26-ban 25, 1926/27-ben 32, és 1927/28-ban 25. Évi átlag = 20.

Az oláh kormány 1923-ban átvett 5321 elemi iskolát. Ebből unitárius iskola volt 26. Az elvett magyarnyelvű iskolák pótlására időközben 59 unitárius elemi iskolát állítottak fel, amely szám az 1927/28, isk. évben leapadt 37-re.

Tíz év alatt a magyar jellegű elemi iskolák száma 2593-ról leapadt 818-ra, amely 68,5%-nak felel meg. Megjegyzendő, hogy az ugynevezett magyar jellegű elemi iskolákban is három tantárgyat oláh nyelven kell tanítani az 1–4. osztályokban. Az 5., 6., 7., osztályokban minden tantárgyat oláh nyelven kell tanítani.

A két középiskolánkban 1928-ban a tanulók száma 366, tanárok száma 39.

1927-ben Erdélyben volt 70.654 unitárius. Tankötelesek száma 9,538. Iskolába jár 5,601. Állami óvodába jár 531, unitárius felekezeti iskolába 1,730, állami iskolába 3,871. Elemi iskolába jár Erdélyben 5,601, a Regátban (régii Oláhország) 81 és Besszarábiában(!) 118, Bukovinában 6 unitárius növendék. Együtt = 5.806 tanuló.

Hogyan lépsz az új évbe?

Magányos vagy? „Ime az ajtó előtt állok és zörgetek, ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok és ő énvelem.” (Jel. 3:20.)

Szegény vagy? „A szegény nem lesz végkép elfelejtve, a nyomorultak reménysége sem vész el örökre.” (Zsoltár 9:19.)

Beteg vagy? „Az Úr megőrzi azt és élteti azt, boldog lesz e földön... Az Ur megerősíti őt az ő betegágyán, megkönnyíti betegségében.” (Zsolt 41:3–4.)

Tudatlan vagy? „Ha pedig valakinek közületek nincsen bölcsessége, kérje Istentől, aki mindenkinek készségesen és szemrehányás nélkül adja és megadatik neki.” (Jak. 1:5.)

Félsz? „Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened, megerősítelek, sőt megsegítelek és igazságom jobbjával támogatlak.” (Ésaiás 41:10.)

Gyenge vagy? „Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el.” (II. Korint. 12:9.)

Terhek súlyosodnak reád? „Vessed terhedet az Urra, Ő gondot visel rólad és nem engedi, hogy valamikor ingadozzék az igaz.“ (Zsolt. 55:23.)

Uram Istenem, Te vagy a mi menedékünk örökkön örökké!

Istentiszteletek sorrendje

1. A Koháry-utcai templomban:

Január 19-én, délelőtt 11-15 órakor:

BARABÁS ISTVÁN (Rádiós).

Január 26-án, délelőtt 11 órakor:

JÓZAN MIKLÓS.

Február 2-án, délelőtt 11 órakor:

BARABÁS ISTVÁN.

2. A Rákos-utcai kápolnában:

Január 19-én, délelőtt 10 órakor:

PETHŐ ISTVÁN.

Január 26-án, délelőtt 10 órakor:

DR. CSIKI GÁBOR.

Január 26-án, délelőtt 10 órakor:

Pestszentlőrincen PETHŐ ISTVÁN.

Az unitárius ifjuság egyháztársadalmi nevelése.

Az iskolás fiúk és leányok már kedves egyesületi életet élnek a János Zsigmond cserkész csapatban és „Percelné“ leányegyesületben. A Missió-házban is a fiúk ügyelnek egymás becsületére, de ezen túlmenően is minden vonatkozásban a legteljesebb és legbensőségesebb ifjúsági életre kell, hogy törekedjenek. Meg kell kapni a módját, hogy az iskolán kívüli ifjúságot is valamely keretben megszervezzük. Az egyházak által nem igen értékelt szociálista szervezetek ebben a tekintetben az egyházakat is megszégyenítő lelkesedést fejtenek ki. A napokban olvastam a riadót;

„... prédikálni kell a szocializmust, tanítani kell a tömeget, agitálni kell, dolgozni kell a pártért, a szakszervezetekért, sokszorosan többet mint eddig, jobban mint eddig, a párt vezetőinek még

több példaadó buzgalmat kell kifejtetniök és igen, *a munkások fiataljainak a megnyerésére kell a legfőbb gondot fordítani!*

Én azt hiszem, hogy a dolgok tisztán látása mellett az egyházaknak is ez a kötelességük — egyháztársadalmi és hitéleti szempontból! Ki tagadhatná?! (—)

H I R E K

Előfizetőinket atyafiságos szeretettel kérjük, sziveskedjenek hátralékaikat beküldeni.

Az Unitárius Nőszövetség tagjainak törzskönyvezése céljából „Belépési Lapokat” küldtünk szét. Kérjük kedves Testvéreinket, legyenek szivesek a kézhez vett lapokat kitölteni, a Nőszövetség címére (V. Koháry u. 4.) visszaküldeni.

Ezuttal kérjük a tagdíjak befizetését is.

Az Unitárius Nőszövetség.

Parancsnok változás. A János Zsigmond unitárius cserkészcsapat eddigi parancsnoka Sykó Dezső székesfővárosi testnevelési tanár atyánkfia másnemű elfoglaltságára való hivatkozással lemondott parancsnoki tisztéről. A szervező bizottság Pethő István hitoktató lelkipásztor atyánkfiát bizta meg a parancsnoki tisztséggel.

Az Unitárius Közlöny az idén lépett 40-ik évébe. Ebből az alkalomból dr. Boross György főpásztorunk irt lelkes hangú vezető cikket a lapba. Az évfordulón mi is szeretettel köszöntjük a Közlönyt és annak munkásait.

A Perczelné Kozma Flóra Unitárius Leányegyesület a hónap 2. és 4. negyedik vasárnapján délután fél 4-kor tartja ülését a Tanácsteremben. (V., Koháry-u. 4. l. e.)

Kérelem könyvbarátainkhoz. Egyházunk könyvtárának rendezését megkezdettük. Amint látszik igen sok könyv, folyóirat és ujság van, amelyekből egyes számok, illetve évfolyamok vagy kötetek hiányoznak. Azzal a szerény kéréssel fordulunk tehát szeretett könyvbarátainkhoz, hogy sziveskedjenek nélkülözhető könyv-, folyóirat és lappéldányai-

kat egyházunk könyvtárába beküldeni akár ajándék, akár örökletét vagy csereképpen, hogy lehetőleg kiegészíthessük hiányos példányainkat. Tehát bármiféle könyvet, ujságot, folyóiratot vagy kéziratot hálás köszönettel fogad könyvtára részére és az adakozó kívánságára duplum példányaiból szívesen viszonozza az adományt, a Budapesti Unitárius Egyházközség (V., Koháry-u. 4. sz.)

László Gyula, könyvtáros

A Percelné Kozma Flóra Leányegyesület könyvtárt szándékozik berendezni. Kérjük olvasóinkat — akiknek van nélkülözhető olyan könyvük vagy folyóiratuk, pld. Uj Idők stb., amit serdülő leányok használhatnak és olvashatnak — sziveskedjenek odaajándékozni leányaink számára. Az adományokat a lelkészi hivatal címére — V. Koháry-u. 4. sz. alá — kérjük.

A Dávid Ferenc — Filléralapra ujólag adakoztak: Farkas Lajos 300 fill., Fenyvesi Soma 200 fill., Bellovári Istvánné, Hackler Arthur 365—365 fill., Jónás Zsuzsa 500 fill., dr. Koncz Lajosné 1000 fill. Eddigi gyűjtésünk = 117,068 fill.

Köszönet.

Egyházi könyvtárunk fontos hivatását megértve, szíves adományaikkal már gazdagították:

Néh. Benczédi Gergely hagyatéka
Néh. Bük László hagyatéka
Józan Miklós püsp. vikárius
Dr. Tóth György
Dr. Zsakó István

Dr. Zsakó Gyula
Özv. Deák Ferencné
Ismeretlen ajándékozó
Szentiványi József
László Gyula
Rigó Ferenc

Szolgáljon buzdításul.

A könyvtárnok.

A rádió közvetített istentiszteletek tárgyában a belügy-miniszter rendeletet adott ki. A rendelet így hangzik: „a rádió-hirmondó állomások útján közvetített istentiszteleteket, szentbeszédeket és a vallási szertartásokkal összefüggő egyéb közvetítéseket korcsmákban, kávéházakban, vendéglőkben, mulatóhelyeken és ezekhez hasonló üzletekben és helyiségekben felszerelt rádióberendezéseken felvenni tilos”. A rendelet ellen vétőket 20—240 pengő büntetéssel sújtják.